

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady č. 1224/2009 a ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 768/2005, (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1005/2008 a nariadenie (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/1139 týkajúce sa kontroly rybolovu**

[COM(2018) 368 final – 2018/0193 (COD)]

(2019/C 110/22)

Spravodajca: **Emilio FATOVIC**

Konzultácia	Európsky parlament: 10. 09. 2018 Rada: 5. 7. 2018
Právny základ	článok 43 ods. 2 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	19. 6. 2018 a 18. 9. 2018
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté v sekcii	27. 11. 2018
Prijaté v pléne	12. 12. 2018
Plenárne zasadnutie č.	539
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	219/1/2

## 1. Závěry a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) vo všeobecnosti súhlasí s legislatívnym návrhom Komisie týkajúcim sa kontroly rybolovu. Niektoré problémy, na ktoré poukázali zainteresované strany v tomto odvetví, však neboli dostatočne zohľadnené a/alebo jasne vyriešené.

1.2. EHSV pripomína zásadu, podľa ktorej sa pojem udržateľnosti musí chápať z hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho hľadiska. V tejto súvislosti treba poznamenať, že návrh Komisie nie je založený na jasnom posúdení vplyvov hospodárskej a sociálnej povahy, ktoré by však bolo vhodné vzhľadom na hlbokú krízu tohto sektora v niektorých európskych krajinách so silným dosahom na zamestnanosť a hospodárstvo pobrežných spoločenských skupín.

1.3. Komisia v návrhu nezohľadňuje dva závažné a významné javy, ako sú brexit a zmena klímy. Očakáva sa, že oba rôznymi spôsobmi zmenia metódy a miesta rybolovu, a preto si vyžadujú primeranú podrobnú analýzu a opatrenia, ktoré umožnia predísť nerovnováhe v sektore rybárstva.

1.4. Systém kontrol a sankcií založený na tzv. „bodovom systéme“ pre licencie sa musí vykonávať jednotne a rovnomerne v celej EÚ, s cieľom zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi hospodárskymi subjektmi, ako aj kvalitu a vysledovateľnosť produktov rybolovu v záujme všetkých európskych občanov a ich zdravia. Sankcie musia byť zároveň skutočne primerané a odrádzajúce a založené na kritériách riadenia rizika.

1.5. EHSV sa domnieva, že digitalizácia je nepochybne dôležitým nástrojom na zabezpečenie účinných a efektívnych kontrol. Výbor však konštatuje, že v porovnaní s predchádzajúcimi právnymi predpismi sa povinnosti rybárov výrazne nezredukovali (najmä pokiaľ ide o drobný rybolov) a neboli ani dostatočne zjednodušené tak, ako oznámila Komisia. Odporúča sa, aby sa vykonal dodatočný prieskum s cieľom posúdiť, či sú tieto normy realisticky uskutočniteľné, s osobitným dôrazom na plavidlá s celkovou dĺžkou menej ako 10 m.

1.6. EHSV je proti horizontálnej povinnosti inštalovať kamery uzavretého televízneho okruhu (CCTV) na plavidlách, keďže je to v rozpore so základnými normami pracovného práva, ako aj s právom na súkromie a obchodným tajomstvom. EHSV preto navrhuje, aby členské štáty vykonávali hodnotenie rizika pre určité segmenty flotily, ktoré v rozsiahlej miere

a systematicky závažne porušujú predpisy, a aby v závislosti od predchádzajúcich prípadov nedodržiavania právnych predpisov orgány dohľadu vyžadovali od týchto plavidiel inštaláciu systémov CCTV. Na overenie rešpektovania povinnosti vyložiť úlovky EHSV navrhuje posilniť využívanie pozorovateľov na palubách plavidiel a odporúča vytvoriť dobrovoľný mechanizmus na zavedenie CCTV, ktorý by sa spájal so stimulmi pre tých majiteľov lodí, ktorí sa rozhodnú doň zapojiť. Zároveň sa odporúča zaviesť dočasnú povinnú požiadavku na kamerový systém CCTV v prípade plavidiel, ktoré sú zodpovedné za viaceré závažné porušenia.

1.7. Nový Európsky námorný a rybársky fond (ENRF) na obdobie rokov 2021 – 2027 bude zohrávať kľúčovú úlohu v úsilí prispôsobiť európske plavidlá novým regulačným ustanoveniam. Je nevyhnutné, aby boli finančné prostriedky pre všetkých, ktorí o ne požiadajú, ľahko dostupné na vnútroštátnej úrovni. Výbor je proti zavedeniu retroaktívnych pravidiel, podľa ktorých musí majiteľ v prípade jediného závažného porušenia vrátiť všetky finančné prostriedky, ktoré predtým prijal a riadne vyúčtoval.

1.8. EHSV pripomína, že v tretích krajinách dochádza k najzávažnejším prípadom podvodov a nedodržiavania základných pracovných a environmentálnych noriem. Napriek tomu sa ryby ulovené pomocou týchto nezákonných postupov naďalej pomerne ľahko dostávajú na stoly európskych občanov. Je dôležité, aby nové systémy vysledovateľnosti riešili tieto problémy a monitorovali celý dodávateľský reťazec. Okrem toho treba upozorniť na to, že aj v súčasnosti dochádza k prípadom vykorisťovania na niektorých európskych plavidlách. Preto sa odporúča, aby orgány dohľadu venovali osobitnú pozornosť tomuto javu a aby sa stanovili prísne sankcie na definitívne odstránenie tohto javu.

1.9. EHSV konštatuje, že úspešné modely, ktoré ponúkajú jednodruhové viacročné rybárske plány, sa dajú ťažko prispôsobiť zmiešanému rybolovu, čo má vážny dosah na životné prostredie a hospodárstvo. Výbor preto odporúča podrobnejší systém zberu údajov o populáciách s cieľom vypracovať ad hoc stratégie, ktoré by lepšie chránili biodiverzitu bez toho, aby nadmerne poškodzovali odvetvie rybárstva.

1.10. EHSV sa domnieva, že systém stimulov pre rybárov, aby odovzdali siete na súši, by sa mal rozšíriť tak, aby zahŕňal všetky zvyškové odpady zozbierané na mori počas rybolovných činností. Táto iniciatíva by mala zásadný význam pre vyčistenie morí, keďže v súčasnosti musia rybári platiť za čistenie mora od znečistenia, ktoré nespôsobili. EHSV sa domnieva, že rybári by prostredníctvom primeranej odbornej prípravy mohli tvoriť významnú pridanú hodnotu, na jednej strane prispievajúc k čisteniu mora a na druhej strane vytvorením prospešného mechanizmu hospodárskej integrácie vďaka vykonávanej činnosti.

## 2. Úvod

2.1. Úspech spoločnej rybárskej politiky (SRP) závisí predovšetkým od zavedenia účinného systému kontroly a presadzovania práva. Tieto opatrenia sú stanovené v štyroch rôznych právnych aktoch: 1. nariadenie o kontrole rybárstva; 2. nariadenie o zriadení Európskej agentúry pre kontrolu rybárstva (EFCA); 3. nariadenie, ktorým sa ustanovuje systém na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu (nariadenie o NNN rybolove) a 4. nariadenie o udržateľnom riadení vonkajších rybárskych flotíl.

2.2. S výnimkou nariadenia o udržateľnom riadení vonkajších rybárskych flotíl, ktoré bolo nedávno revidované, bol súčasný systém na kontrolu rybárstva (FCS) navrhnutý pred reformovanou SRP, a preto s ňou nie je úplne v súlade. Okrem toho tieto opatrenia vznikli pred viac ako 10 rokmi a nezohľadňujú súčasné a budúce potreby z hľadiska údajov týkajúcich sa rybárstva a kontroly flotily, ani nie sú prispôbené novým rybolovným postupom a technikám a novým kontrolným technológiám a systémom na výmenu údajov. Napokon neodzrkadľujú ani niektoré dôležité iniciatívy EÚ, ako napríklad stratégiu pre plasty, stratégiu jednotného digitálneho trhu a správu oceánov.

2.3. Preto hoci súčasný systém na kontrolu rybárstva zlepšil predchádzajúcu situáciu, niektoré nedostatky sa potvrdili v hodnotení Komisie v rámci programu REFIT, osobitnej správe Európskeho dvora audítorov a v uznesení Európskeho parlamentu. Zainteresované strany potvrdili obmedzenia súčasného systému. To viedlo k potrebe prehodnotiť existujúci regulačný systém ako celok.

## 3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1. Návrh Komisie spočíva v zmene piatich nariadení a jeho cieľom je: 1. prekonať rozdiely medzi SRP a inými politikami EÚ, 2. zjednodušiť legislatívny rámec a znížiť zbytočnú administratívnu záťaž, 3. zlepšiť dostupnosť, spoľahlivosť a úplnosť údajov týkajúcich sa rybárstva (najmä údajov o úlovkoch) a umožniť výmenu a zdieľanie informácií, a 4. odstrániť prekážky, ktoré bránia rozvoju kultúry dodržiavania predpisov a spravodlivému zaobchádzaniu s prevádzkovateľmi v rámci členských štátov a medzi nimi.

3.2. *Zmeny nariadenia Rady (ES) č. 1224/2009<sup>(1)</sup>, ktorým sa zriaďuje systém kontroly Únie na zabezpečenie dodržiavania pravidiel spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva*

3.2.1. Inšpekcia a dohľad Poskytuje sa objasnenie procesu inšpekcie, povinnosti inšpektorov, kapitánov a prevádzkovateľov. Správy o inšpekciách budú digitalizované, čím sa umožní lepšie využívanie a výmena údajov medzi príslušnými orgánmi a členskými štátmi.

3.2.2. Sankcie. Zavádza sa zoznam spoločných kritérií s cieľom určiť typy závažných porušení. Stanovujú sa povinné administratívne sankcie a minimálne výšky pokút za závažné porušenia, aby sa systém sankcií stal odstrašujúcejším a účinnejším vo všetkých členských štátoch a aby sa zabezpečili rovnaké podmienky. Okrem toho sa posilňuje a objasňuje „bodový systém“ pre plavidlá s licenciou.

3.2.3. Údaje. Zavádzajú sa povinné digitalizované systémy sledovania plavidiel a nahlasovania úlovkov pre všetky rybárske plavidlá EÚ vrátane plavidiel Únie s celkovou dĺžkou (LOA) menej ako 12 metrov. Pre maloobjemový rybolov sa zavádza zjednodušený systém prostredníctvom mobilných telefónov. Aj rekreačný rybolov bude podliehať prísnejšej kontrole. Cieľom je pomocou digitálnych nástrojov zabezpečiť úplnú vysledovateľnosť dodávateľského reťazca (vrátane výrobkov dovážaných z tretích krajín) a systematicky monitorovať činnosť vykonávanú na plavidlách, a to aj prostredníctvom systémov priemyselnej televízie (CCTV), na účely kontroly povinnosti vylodiť úlovky.

3.2.4. Zosúladenie s ostatnými politikami EÚ. Nahlasovanie strateného rybárskeho výstroja sa zjednodušuje prostredníctvom (elektronických) rybárskych denníkov s presnejšími údajmi. Povinnosť mať na palube potrebné vybavenie na vyťahnutie strateného výstroja sa rozširuje aj na rybárske plavidlá s dĺžkou < 12 m. Zavádzajú sa ustanovenia o označovaní a kontrole rybárskeho výstroja na rekreačný rybolov.

3.3. *Zmeny nariadenia Rady (ES) č. 768/2005<sup>(2)</sup>, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre kontrolu rybárstva*

3.3.1. Návrh rozširuje geografickú pôsobnosť kontrolných právomocí Európskej agentúry pre kontrolu rybárstva, ktorá sa už neobmedzuje na medzinárodné vody. Zavádzajú sa zmeny na zjednodušenie riadenia a výmeny údajov, ale aj pravidlá, ktoré zjednodušujú postupy financovania agentúry.

3.3.2. V júli 2018 Európska komisia doplnila tieto opatrenia návrhom COM(2018) 499, ktorý kodifikuje nariadenie (ES) č. 768/2005 o EFCA tým, že nahrádza a dopĺňa rôzne nariadenia v ňom zahrnuté. Tento návrh už EHSV uvítal v osobitnom stanovisku<sup>(3)</sup>.

3.4. *Zmena nariadenia (ES) č. 1005/2008<sup>(4)</sup>, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie*

3.4.1. Zmeny systému osvedčovania úlovkov EÚ zabezpečujú vytvorenie databázy na riadenie osvedčení o úlovkoch (CATCH), čo umožňuje kontroly založené na riziku, znižuje možnosti podvodného dovozu a znižuje administratívnu záťaž členských štátov. Prevádzkové funkcie CATCH budú vyvíjané v rôznych fázach. Komisii sa udeľujú vykonávacie a delegované právomoci týkajúce sa fungovania a ďalšieho rozvoja CATCH. Inšpekcie a sankcie sú zosúladené s novým regulačným rámcom.

#### 4. Všeobecné pripomienky

4.1. Legislatívna iniciatíva Komisie, ktorá je v súlade s postojmi členských štátov, regionálnych a miestnych orgánov a zainteresovaných strán, sa celkovo stretla so súhlasom. Bude mať za úlohu objasniť regulačný rámec týkajúci sa kontrol, zjednodušiť, zmodernizovať a zosúladiť ho s vývojom politiky a právnych predpisov, a tým zabezpečiť právnu istotu, ako aj možnosť skutočne ho uplatňovať jednotne v rámci celej Európskej únie.

<sup>(1)</sup> Ú. v. EÚ L 343, 22.12.2009, s. 1.

<sup>(2)</sup> Ú. v. EÚ L 128, 21.5.2005, s. 1.

<sup>(3)</sup> Stanovisko EHSV (NAT/756), Európska agentúra pre kontrolu rybárstva (kodifikované znenie), (Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 310).

<sup>(4)</sup> Ú. v. EÚ L 286, 29.10.2008, s. 1.

4.2. Z dôkladnej analýzy návrhu vyplýva, že napriek rozsiahlemu konzultačnému procesu vyhlásenému Komisiou niektoré problémy, ktoré nastolili zainteresované strany z odvetvia rybnárstva (napr. povinnosť vyložiť úlovky, nadmerná byrokracia, primeranosť sankčného systému), neboli v novom legislatívnom návrhu dostatočne zohľadnené a/alebo jasne vyriešené<sup>(5)</sup>.

4.3. EHSV pripomína zásadu, podľa ktorej sa pojem udržateľnosti musí chápať z hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho hľadiska. V tejto súvislosti udržateľný rybolov zostáva hlavným cieľom, ale v odvetví rybnárstva sa musia vytvoriť podmienky na jeho dosiahnutie. Z tohto dôvodu nie je možné oddeliť environmentálne opatrenia od potreby zlepšiť ďalšie kľúčové aspekty, ako sú pracovné podmienky a bezpečnosť pri práci, generácia výmena, ziskovosť podniku, odborná príprava pracovníkov, životaschopnosť pobrežných spoločenských skupín.

4.4. Treba poznamenať, že v návrhu nariadenia sa nezohľadňujú dva závažné a významné javy, ako sú brexit a zmena klímy. Prvý z nich by mal viesť ku komplexnému preskúmaniu mechanizmu relatívnej stability a k obmedzeniu rybolovných možností vo vodách, ktoré sú v súčasnosti európske. Na druhej strane zmena klímy vedie k citeľným zmenám v správaní rýb a v ich biotopoch, pri ktorých dochádza čoraz častejšie k významnej migrácii.

4.5. EHSV konštatuje, že návrh Komisie nie je založený na jasnom posúdení vplyvov hospodárskej a sociálnej povahy. Túto situáciu ešte zhoršuje skutočnosť, že odvetvie rybnárstva sa v niektorých regiónoch EÚ nachádza v kríze dlhšie ako 20 rokov a opatrenia, ktoré Komisia doteraz zaviedla v záujme udržateľnosti a akvakultúry neumožnili zvrátiť tento trend<sup>(6)</sup>. Výbor preto požaduje rýchle zapojenie GR pre zamestnanosť s cieľom začať rozsiahlu konfrontáciu v rámci odvetvového sociálneho dialógu<sup>(7)</sup> v snahe určiť najvhodnejšie opatrenia na posúdenie a prípadnú kompenzáciu hospodárskych a sociálnych vplyvov návrhov<sup>(8)</sup>.

4.6. V nedávnej kritickej správe Európskeho dvoru audítorov sa kládie prvoradá požiadavka na to, aby sa systém kontrol a sankcií založený na tzv. „bodovom systéme“ pre licencie vykonával jednotne a rovnomerne v celej EÚ, s cieľom zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi hospodárskymi subjektmi, ako aj kvalitu a vysledovateľnosť produktov rybolovu v záujme všetkých európskych občanov a ich zdravia.

4.7. EHSV sa domnieva, že digitalizácia je nepochybne dôležitým nástrojom na zabezpečenie účinných a efektívnych kontrol. Takisto je pozitívne, že sa zavádzajú zjednodušené digitálne kontrolné zariadenia pre plavidlá nepresahujúce celkovú dĺžku 12 metrov (LOA, napríklad geolokalizačné aplikácie v mobilných telefónoch, hoci na otvorenom mori existujú rozsiahle zóny bez pokrytia signálom, čo znemožňuje sledovanie lodí). Výbor však konštatuje, že v porovnaní s predchádzajúcimi právnymi predpismi sa povinnosti rybárov výrazne nezredukovali (najmä pokiaľ ide o drobný rybolov) a neboli ani dostatočne zjednodušené tak, ako oznámila Komisia.

4.8. Digitálne kontrolné zariadenia by mali umožniť skutočné ekonomické úspory aj úsporu času. Keďže členské štáty disponujú dvojročným prechodným obdobím, ktoré by im malo umožniť zohľadniť miestne špecifiká, rozšírenie všetkých týchto povinností aj na drobný rybolov by bolo možné, hoci by mohlo byť nadmerne zaťažujúce v prípade plavidiel s celkovou dĺžkou menej ako 10 metrov, často bez kapitánskej kabíny a len s jedným členom posádky. Odporúča sa, aby sa v tomto prípade vykonala dodatočná štúdia s cieľom posúdiť, či sú realisticky uskutočniteľné, v záujme rovnováhy medzi potrebou kontroly a skutočnou schopnosťou rybárov vykonávať všetky tieto postupy.

4.9. EHSV v tejto súvislosti konštatuje, že opatrenia zavedené na objasnenie systému sankcií budú určite prínosom pre toto odvetvie. Je však nevyhnutné, aby sa v jednotlivých členských štátoch uplatňovali jednotne a aby boli skutočne primerané a odrádzajúce a založené na kritériách riadenia rizika. Analýza konkrétne odhaľuje niekoľko sporných aspektov návrhu, ako napríklad naviazanie výšky peňažných sankcií na trhovú hodnotu ulovených rýb (od dvoj- do päťnásobku hodnoty produktu), ktorá môže byť veľmi rozdielna v závislosti od geografického regiónu, ročného obdobia a hojnosti alebo nedostatku daného druhu, a dokonca sa môže stať aj stimulom na porušovanie zákona.

<sup>(5)</sup> MEDAC, LDAC a Europeche opakovane predložili žiadosti a konkrétne návrhy na prekonanie súčasných problémov v tomto odvetví, ktoré neboli zodpovedajúco spracované v legislatívnom balíku, ktorý navrhla Komisia.

<sup>(6)</sup> V Taliansku s pobrežím s dĺžkou 8 000 km sa za posledných 30 rokov počet rybárskych plavidiel znížil približne o 33 %. Rybnárske plavidlá majú v priemere 34 rokov a naliehavo potrebujú modernizáciu alebo výmenu za nové. Počas týchto 30 rokov zaniklo 18 000 pracovných miest (odvetvie rybnárstva v Taliansku zamestnáva 27 000 pracovníkov). Údaje talianskeho ministerstva pre poľnohospodárstvo, potravinárske a lesohospodárske politiky z roku 2016.

<sup>(7)</sup> V rámci Výboru EÚ pre sociálny dialóg v odvetví morského rybolovu (EUSDC).

<sup>(8)</sup> Stanovisko EHSV (NAT/749), *Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)*, [pozri stranu 104 tohto úradného vestníka].

4.10. ENRF je rozhodujúci a nevyhnutný nástroj na zabezpečenie prechodu na nový systém kontrol stanovený Komisiou. Výbor je proti zásade, ktorá už je obsiahnutá v súčasnom systéme kontroly a v súčasnom ENRF, že závažné porušenie predpisov si vyžaduje okamžitý návrat všetkých prostriedkov z európskych fondov prijatých počas predchádzajúcich piatich rokov. Toto prísne opatrenie so spätnou účinnosťou je jednou z hlavných príčin omeškania ENRF pri dosahovaní svojich cieľov, keďže viedlo mnohých rybárov k tomu, aby nežiadali o európske finančné prostriedky, pretože sa obávajú, že ich budú musieť vrátiť v prípade porušenia predpisov považovaných za závažné, ktoré niekedy predstavujú len veľmi nízku peňažnú sankciu. Preto by sa v prípade sankcií mala zabezpečiť väčšia primeranosť, aby sa z odrádzajúcich opatrení nestali demotivačnými faktormi.

4.11. EHSV vyjadruje rozhodný nesúhlas s povinnosťou nainštalovať uzavretý kamerový systém (CCTV) na rybárske plavidlá s cieľom overiť dodržiavanie povinnosti vyloďiť úlovky. EHSV sa domnieva, že tento druh opatrenia je v rozpore so základnými normami pracovného práva, ako aj s právom na súkromie a obchodným tajomstvom, najmä preto, že je stanovené horizontálne a nie je odôvodnené žiadnym prípadným rizikom vyplývajúcim z predchádzajúceho opakovaného porušovania právnych predpisov. EHSV preto navrhuje, aby členské štáty vykonávali hodnotenie rizika pre určité segmenty flotily, ktoré v rozsiahlej miere a systematicky závažne porušujú predpisy, a aby v závislosti od predchádzajúcich prípadov nedodržiavania právnych predpisov orgány dohľadu vyžadovali od týchto plavidiel inštaláciu systémov CCTV. Výbor je presvedčený, že ciele environmentálnej udržateľnosti a oživenie odvetvia nemožno dosiahnuť sledovaním a kontrolou rybolovu štýlom „Big Brother“, ale jasnými, istými a transparentnými pravidlami a sankciami, ktoré sa budú uplatňovať v celej EÚ účinne a jednotne.

4.12. EHSV konkrétne navrhuje optimalizovať a posilniť využívanie pozorovateľov na palubách plavidiel. Okrem toho sa odporúča vytvoriť dobrovoľný mechanizmus na zavedenie CCTV, napríklad so stimulom v podobe možnosti zvýšiť svoju kvótu výlovu druhov, ktoré sú na úrovni MSY (maximálneho udržateľného výnosu), využitím rezervnej kvóty členského štátu, ak je k dispozícii, alebo v podobe mechanizmov prioritnej a uľahčenej kontroly a vyloďovania. Zároveň sa odporúča zaviesť dočasnú požiadavku na kamerový systém CCTV v prípade plavidiel, ktoré sú zodpovedné za viaceré závažné porušenia.

4.13. EHSV sa domnieva, že nový ENRF na obdobie rokov 2021 – 2027 bude zohrávať kľúčovú úlohu v úsilí prispôsobiť európske plavidlá novým regulačným ustanoveniam. Predovšetkým je nevyhnutné, aby boli finančné prostriedky pre všetkých, ktorí o ne požiadajú, ľahko dostupné na vnútroštátnej úrovni.

4.14. Ako už EHSV zdôraznil v iných stanoviskách<sup>(9)</sup>, považuje za dôležité stanoviť rybolovnú kapacitu pomocou parametrov, ktoré sú vhodnejšie ako tonáž a výkon motora, keďže tieto faktory sú nevyhnutné na zaistenie bezpečnosti posádky na palube a na dosiahnutie udržateľnejšej úrovne emisií CO<sub>2</sub>.

## 5. Konkrétne pripomienky

5.1. Nadmerný rybolov je nepochybne jednou z hlavných príčin úbytku rýb v mori. Výbor sa však domnieva, že tento jav by sa mal posudzovať spoločne s inými úkazmi jednoznačne škodlivými pre morské druhy, ako je znečistenie, zmena klímy, námorná doprava, podmorské vrty (hluk). Otvorenejší prístup je rozhodujúci pre vypracovanie účinných stratégií na ochranu morských biotopov.

5.2. Účinný systém sankcií sa musí dať jednoducho a jednoznačne uplatňovať, aby mal skutočne odrádzajúci vplyv. Výbor poukazuje na to, že bodový systém licencií môže v niektorých prípadoch ohroziť posádku, hoci sa sankcie v skutočnosti uplatňujú na rozhodnutia a správanie kapitána rybárskeho plavidla, a to aj formou tvrdých opatrení, ako je pozastavenie licencie na rybolov. Počas pozastavenia platnosti licencie na rybolov<sup>(10)</sup> je potrebné vytvoriť ochranné mechanizmy pre pracovníkov rybárskych plavidiel, ktorí vzhľadom na to, že uzatvorili pracovné zmluvy obsahujúce podiel na úlovku, pravdepodobne zostanú bez platu, ak nenájdu nové plavidlo, na ktorom môžu pracovať, alebo rovno nezmenia zamestnanie. Keďže ide o odvetvie v ťažkostiach, vzniká riziko, že toto nepretržité odčerpávanie ľudských zdrojov, zručností a vedomostí ešte vážnejšie ohrozí vyhladky na jeho oživenie.

5.3. EHSV podporuje návrh rozšíriť systém kontrol na rekreačné rybárstvo, v ktorom sa nedávno vyskytlo množstvo prípadov obchádzania právnych predpisov platných pre „klasický“ rybolov. Predovšetkým sa odporúča klásť osobitnú pozornosť na rekreačný rybolov, ktoré je zdrojom príjmov, a tak sa odlišuje od rekreačného rybolovu na osobnú spotrebu a použitie. Toto opatrenie je nevyhnutné na ochranu rybárov, ktorí dodržiavajú zákony, a na boj proti formám nekalej hospodárskej súťaže alebo, v najvážnejších prípadoch, aj proti nezákonnému rybolovu.

<sup>(9)</sup> Stanovisko EHSV (NAT/749), *Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)*, (pozri poznámku pod čiarou č. 8).

<sup>(10)</sup> Pozastavenie platnosti licencie na rybolov môže na základe kritéria opakovaného porušenia trvať od minimálne 4 mesiacov do maximálne 1 roka, až po trvalé odobratie licencie.

5.4. Možno súhlasiť s tým, že je nevyhnutné zabezpečiť vysledovateľnosť ulovených produktov, avšak zrušenie výnimky, podľa ktorej sa v rybárskom denníku nemuseli uvádzať množstvá ponechané na palube odhadované na menej než 50 kg, môže spôsobiť ťažkosti najmä drobným rybárom. Hrozí totiž, že kým vybaví všetky byrokratické záležitosti, ktoré môžu byť v moriach s mnohými živočíšnymi druhmi, ako je Stredozemné more, časovo náročné, stratia príliš veľa času pred vylodením a nedokážu predať ulovené ryby za najlepšiu cenu. Preto sa odporúča zachovať súčasnú prahovú hodnotu a pozorne monitorovať, či to nevedie k žiadnemu nežiaducemu účinku.

5.5. S novým mechanizmom vysledovateľnosti, ktorý navrhla Komisia, najmä pokiaľ ide o dovážané výrobky, možno súhlasiť. V tretích krajinách naozaj dochádza k najzávažnejším prípadom podvodov a nedodržiavania základných pracovných noriem (dohovory MOP) a environmentálnych noriem, a napriek tomu sa ryby ulovené pomocou týchto nezákonných postupov naďalej pomerne ľahko dostávajú na stoly európskych občanov. Je však dôležité poznamenať, že aj v súčasnosti dochádza k prípadom vykorisťovania na niektorých európskych plavidlách<sup>(1)</sup>, čo si vyžaduje osobitnú pozornosť zo strany verejných kontrolných orgánov a prísne sankcie na definitívne odstránenie tohto javu.

5.6. Výbor poukazuje na to, že sa zavedená hustá sieť kontrol vysledovateľnosti nemôže prerušiť pri „prvom predaji“, keďže je potrebné kontrolovať celý dodávateľský reťazec, „od mora až po stôl“. Aj v tomto prípade sa odporúča aktívne zapojiť všetky príslušné subjekty, od veľkoobchodníkov cez spracovateľský priemysel až po maloobchodný predaj.

5.7. Vyhlásenie z Malty „MedFish4Ever“ z roku 2017 je základným kameňom opatrení EÚ. EHSV sa však domnieva, že osobitné technické a ochranné opatrenia týkajúce sa populácií rýb by sa mali prispôbiť rôznym rybolovným technikám a biologickým charakteristikám mora. EHSV konkrétne spozoroval, že úspešné modely, ktoré ponúkajú jednodruhové rybárske plány, sa dajú ťažko prispôbiť zmiešanému rybolovu, čo má vážny dosah na životné prostredie a hospodárstvo<sup>(2)</sup>. Výbor preto odporúča podrobnejší systém zberu údajov o populáciách s cieľom vypracovať ad hoc stratégie, ktoré by lepšie chránili biodiverzitu bez toho, aby nadmerne poškodzovali odvetvie rybárstva<sup>(3)</sup>.

5.8. Ako už EHSV zdôraznil vo svojich predchádzajúcich stanoviskách<sup>(4)</sup>, domnieva sa, že kombinácia systému prísnych kvót s novou povinnosťou vyloďiť úlovky je jedným z najväčších problémov v tomto odvetví. Vysoké náklady potrebné na prechod na udržateľnejší rybolov (napr. selektívne siete) musia byť plne podporované financovaním z ENRF. EHSV požaduje pragmatický zjednodušený kontrolný systém založený na analýze rizík a uvítal by významné kroky na vnútroštátnej úrovni s podporou zainteresovaných strán s cieľom podporiť transformáciu veľkého počtu plavidiel.

5.9. Komisia navrhuje, aby sa všetky produkty rybného hospodárstva vážili prevádzkovateľmi zaregistrovanými bezprostredne po vykládke predtým, ako sa uskladnia, prepravujú alebo uvedú na trh. EHSV považuje za dôležité zachovať súčasnú možnosť náhodných kontrol. Okrem toho sa v prípadoch, keď sa produkty rybolovu prepravujú pred uvedením na trh alebo sa prvý predaj uskutočňuje v tretej krajine, odporúča zachovať súčasný limit na predloženie príslušnej dokumentácie príslušným orgánom do 48 hodín od vykládky s cieľom vyhnúť sa oneskoreniam a následnej strate kvality.

<sup>(1)</sup> Pozri článok v The Guardian „We thought slavery had gone away“: African men exploited on Irish boats.

<sup>(2)</sup> Všeobecná rybárska komisia pre Stredozemné more (GFCM), *The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries* [Situácia rybolovu v Stredozemnom a Čiernom mori], 2016, s. 26. Ako uviedla komisia GFCM v rámci FAO, v jednodruhových moriach sa dá jednoduchšie vykonávať cieleňý rybolov, keďže v nich žije len niekoľko druhov rýb, a preto je ľahšie stanoviť obmedzenia výlovu. Naproti tomu v moriach s mnohými druhmi žije veľa druhov rýb v rovnakej oblasti.

<sup>(3)</sup> Stanovisko EHSV *Viacročný plán rybolovu malých pelagických druhov v Jadranskom mori* (Ú. v. EÚ C 288, 31.8.2017, s. 68). Stanovisko EHSV (NAT/749), *Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)* (pozri poznámku pod čiarou č. 8).

<sup>(4)</sup> Stanovisko EHSV, *Povinná vykládka* (Ú. v. EÚ C 311, 12.9.2014, s. 68). Bod 1.2: „[Výbor sa však nazdáva,] že návrh Komisie je príliš zložitý a rybárom spôsobí ďalšiu nadbytočnú a neprimeranú záťaž v súvislosti s uplatňovaním povinnej vykládky. Preto sa domnieva, že by sa mali presadzovať pragmatickejšie, jasnejšie, jednoduchšie a flexibilnejšie predpisy, ktoré by rybárom poskytli čas na prispôbenie sa v rámci prechodného obdobia bez toho, aby im hrozili prísne sankcie.“

5.10. EHSV uvítal návrh Komisie týkajúci sa jednorazových plastov<sup>(15)</sup>, a najmä stanovené stimulačné opatrenia na odovzdávanie zničeného alebo poškodeného rybárskeho výstroja na súši s cieľom uľahčiť jeho recykláciu<sup>(16)</sup>. Toto opatrenie spolu s novým opatrením týkajúcim sa prístavov<sup>(17)</sup> otvára nové možnosti a príležitosti pre udržateľný rybolov a obehové hospodárstvo. EHSV sa domnieva, že systém stimulov pre rybárov, aby odovzdali siete na súši, by sa mal rozšíriť tak, aby zahŕňal všetky druhy zvyškového odpadu zozbieraného na mori počas rybolovných činností. Je tiež dôležité overiť, či sa zavedením mechanizmu zvýšenej zodpovednosti výrobcu nezvýšia náklady na nákup sietí pre podniky v odvetví rybárstva. ENRF by mohol byť najvhodnejším finančným nástrojom na podporu tohto procesu.

5.11. Táto iniciatíva by mala zásadný význam pre vyčistenie morí, keďže v súčasnosti za vykladanie odpadu zozbieraného na mori počas rybolovu musia platiť rybári. Tento odpad okrem iného tvorí 90 % obsahu zozbieraného v sieťach a rybári sú takisto povinní triediť ho, a ak ho nedokážu identifikovať, označiť ho za špeciálny odpad, čo znamená osobitné formy spracovania. V súlade s platnými predpismi musia teda v praxi rybári platiť za čistenie mora od znečistenia, ktoré nespôsobili. EHSV sa domnieva, že rybári by prostredníctvom primeranej odbornej prípravy mohli tvoriť významnú pridanú hodnotu, na jednej strane prispievaním k čisteniu mora a na druhej strane vytvorením prosperného mechanizmu hospodárskej integrácie v rámci vykonávanej činnosti<sup>(18)</sup>.

V Bruseli 12. decembra 2018

*Predseda*  
*Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru*  
Luca JAHIER

---

<sup>(15)</sup> Stanovisko EHSV (NAT/742), *Jednorazové plasty* (Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 207).

<sup>(16)</sup> COM(2018) 340 final.

<sup>(17)</sup> COM(2018) 33 final.

<sup>(18)</sup> Stanovisko EHSV *Stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve (vrátane opatrení pre morský odpad)* (Ú. v. EÚ C 283, 10.8.2018, s. 61).

Stanovisko EHSV (NAT/742), *Jednorazové plasty* (pozri poznámku pod čiarou č. 15).

Stanovisko EHSV (NAT/749), *Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)* (pozri poznámku pod čiarou č. 8).